

KUNTA- JA ALUEVAALIT 2025

Sosiaali- ja terveystajrjestöt hyvinvoinnin turvaajina

Sosiaali- ja terveystalan jrrjestöt ovat tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa. Jrrjestöt tarjoavat monipuolisesti apua, tukea ja tietoa eri elämäntilanteissa oleville ihmisille sekä toimivat väylänä osallistua. Jrrjestöt toimivat myös työllistäjinä ja työllistymisen tukijoina erityisesti sellaisille ihmisille, joilla voi olla vaikeuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Sote-jrrjestöt toimivat valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Jäseniä niissä on 1,3 miljoonaa ja vapaaehtoisia 500 000. Jrrjestöjen erityinen voima onkin suuressa vapaaehtoisten joukossa, joiden toimintaa ammattilaiset tukevat ja ohjaavat.

Hyvinvointialueilla ja kunnilla on tärkeä tehtävä edistää asukkaidensa sosiaalista hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Tässä tehtävässä onnistumista kuitenkin haastaa tiukka taloustilanne. Siksi julkisen sektorin lisäksi tarvitsemme myös jrrjestöjä hyvinvointitalkoisiin.

Jrrjestöt ovat elintärkeä osa ennaltaehkäisevää työtä sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja siten kiistaton lisäarvo alueille ja kunnille. Vain jrrjestöt pystyvät valjastamaan ihmisten auttamiseen omien ammattilaistensa lisäksi yli 3 miljardin euron arvoisen vapaaehtoisvoiman. Jrrjestöjen ruohonjuuritason ymmärrys ja osaaminen kannattaakin hyödyntää palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa, jotta palvelut rakennetaan ihmisten ehdoilla resurssit järkevästi käyttäen. Elinvoimaiset jrrjestöt eivät kuitenkaan pyöri pelkästään vapaaehtoisten tai lahjoitusten turvin. Ne tarvitsevat niin valtakunnallisia kuin alueellisia ja paikallisia avustuksia.

SOSTEn kunta- ja aluevaalitavoitteilla haluamme varmistaa, että jrrjestöjen tekemä arvokas työ tunnustetaan, tunnustetaan ja että sitä tuetaan riittävästi. Lisäksi haluamme, että kaikilla on mahdollisuus tarvitsemiinsa palveluihin, lääkkeisiin ja tukeen tuloista riippumatta.

Suomen sote-jrrjestöt koskettavat yli miljoonaa ihmistä

1 300 000	jäsentä
500 000	vapaaehtoista
260 000	vertaistukijaa
50 000	ammattilaista

SOSTE

Sosiaali- ja terveysjärjestöt hyvinvoinnin turvaajina

1. Järjestöjen lisäarvo julkisten palveluiden rinnalla on tunnistettava ja tunnustettava

- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen osaamista ja toimintaa on hyödynnettävä entistä tehokkaammin alueilla ja kunnissa. Kattava tieto järjestöjen toiminnasta on integroitava kuntien ja hyvinvointialueiden tietojärjestelmiin ja järjestöjen työ nivottava osaksi toimintaa ja palvelukokonaisuuksia. Sote-ammattilaisten on voitava ohjata asiakkaita järjestöjen toiminnan piiriin. Järjestöjen tarjoama tuki voi olla osa palvelu- ja hoitoketjua esimerkiksi lapsiperheiden ja ikäihmisten palveluissa sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa.
- Järjestöjä on kuultava palvelujen kehittämisessä, sillä ne kanavoivat heikoimpien ääntä ja toimivat osallistumisen väylinä erilaisissa elämäntilanteissa oleville ihmisille.
- Järjestöjen toimintaedellytykset on turvattava. Hyvinvointialueiden ja kuntien on sovittava selkeistä periaatteista sote-järjestöjen toiminnan tukemiseksi. Järjestöavustukset on turvattava ja niiden jatkuvuus varmistettava. Kuntien ja hyvinvointialueiden on lisäksi varmistettava, että yleishyödylliset järjestöt ja niiden vapaaehtoiset saavat maksutta tai kohtuuhintaisesti tiloja käyttöönsä. Yksikään järjestö ei saa jäädä väliinputoajaksi.
- Hankinnoissa on varmistettava pienten ja keskisuurten palveluntuottajien mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuihin. Se edellyttää laadulla kilpailuttamista ja hankintojen osittamista.
- Järjestöjen työllistämistoimintaa on tuettava palkkatuen, kunnallisten työllistämistukien ja muiden mahdollisten rahoitusmuotojen avulla, jotta ne voivat jatkaa tärkeää työtään matalan kynnyksen työpaikkoina.

2. Pienituloisten asiakasmaksuja on alennettava

Suomessa asiakasmaksut ja lääkkeiden omavastuuosuudet ovat Pohjoismaihin ja moniin muihin Euroopan maihin verrattuna korkeat. Vaikka noin puolet suomalaisista maksaa vuoden aikana asiakasmaksuja, kasaantuvat maksut pienelle osalle väestöstä. Asiakasmaksuja maksavat eniten iäkkäät, huono-osaiset ja pienituloiset, koska he sairastavat enemmän ja heidän palvelutarpeensa ovat suuremmat. Asiakasmaksuja on korotettu tällä hallituskaudella merkittävästi, mikä ajaa osan ihmisistä ahtaalle.

- Asiakasmaksujen huojentamista on helpotettava erityisesti pienituloisilta ja perusturvan varassa eläviltä, kuten toimeentulotukea ja takuueläkettä saavilta. Hyvinvointialueiden on luotava automaattiset huojennuskäytännöt, jotka vähentävät byrokratiaa ja varmistavat maksujen kohtuullisuuden. Tasasuuruksia terveydenhuollon maksuja olisi myös tarkasteltava ja huojennettava.

SOSTE

Ulla Kiuru

Yhteiskuntasuhdepäällikkö

+358 40 744 0888

ulla.kiuru@soste.fi